

нию текстов по специальности, недостаточная разработанность методики обучения иностранному языку в неязыковом вузе с учетом профессиональной направленности. В этих условиях мы считаем, что СРС является на сегодняшний день главным фактором успеха в обучении иностранному языку в неязыковом вузе.

Проанализировав труды современных авторов можно говорить о следующих требованиях, предъявляемых к организации СРС по дисциплине «Иностранный язык» в неязыковом вузе:

1. Ключевую роль играет мотивация. Без наличия устойчивой мотивации у обучающихся говорить об эффективности СРС не приходится;

2. Рассмотрение СРС как целостной системы, когда она пронизывает все этапы обучения;

3. Практическая ориентированность упражнений, направленных на формирование навыков общения, накопление терминологического словаря и бытовой лексики, развитие умения строить свои высказывания самостоятельно.

4. «Субъект – субъектное» взаимодействие между преподавателем и студентом. Они являются равноправными партнерами в организации самостоятельной работы.

Таким образом, вектор современного образования смещается в сторону самостоятельной работы, о чем декларируется в нормативных документах последних лет, а значимость СРС по дисциплине «Иностранный язык» в неязыковом вузе требует методически грамотного подхода к ее организации.

Список литературы:

1. Дистанционное обучение иностранным языкам: специфика и перспективы / [Электронный ресурс] — Режим доступа. — URL: <https://mgimo.ru/upload/iblock/3fb/distancionnoe-obuchenie-inostrannym-yazykam.pdf> / (дата обращения: 01.01.2020)

2. Захарова Е.В. Организация самостоятельной работы студентов с использованием информационно-коммуникационных технологий (на примере иностранного языка): автореф. дис. кан. пед. наук. – Якутск.: 2008. – 23 с.

3. Зимняя, Ирина Алексеевна. Педагогическая психология [Текст]: учебник для вузов: учебник для студентов высших учебных заведений, обучающихся по педагогическим и психологическим

направлениям, и специальностям / И. А. Зимняя. - 3-е изд., пересмотр. - Москва: Изд-во Московского психолого-социального ин-та ; Воронеж : МОДЭК, 2010. - 447 с.

4. Змеёва Т.Е. Обучение иностранному языку в неязыковом вузе: от самостоятельной работы к творческой деятельности / Т.Е. Змеёва // Педагогика. – 2018 - №7. – С.82-90

5. «Иностранный язык» для неязыковых вузов и факультетов. Примерная программа / [Электронный ресурс] — Режим доступа. — URL: https://www.vgsa.ru/facult/eco/kaf_cgd/doc/lan-guage_pr1.pdf (дата обращения: 16.11.2019)

6. Инновационные формы и методы организации самостоятельной работы студентов при изучении иностранных языков в РЭУ им. Г.В. Плеханова / [Электронный ресурс] — Режим доступа. — URL: https://www.elibrary.ru/download/elibrary_28166081_72366311.pdf

7. Муравьева Н.В. Сущность самостоятельной работы студентов в условиях информатизации и гуманизации образования / Н.В. Муравьева // Сибирский педагогический журнал. – 2011. - №5. – С.67-74.

8. Петухова Т.П. Концептуальные основы асинхронной самостоятельной работы студентов / Т.П. Петухова // Вестник ОГУ. – 2011. - №11 (130). – С.211-215.

9. Современные цели обучения иностранным языкам в неязыковом вузе / [Электронный ресурс] — Режим доступа. — URL: <http://www.publishing-vak.ru/file/archive-pedagogy-2018-3/18-vovsittile.pdf> (дата обращения: 15.12.2019)

10. Теории обучения и воспитания: учебник для студ. учреждений высш. проф. образования / В. И. Загвязинский, И. Н. Емельянова. — 2-е изд., стер. — М.: Издательский центр «Академия», 2013. — 256 с. — (Сер. Бакалавриат).

11. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика [Текст]: учебное пособие для студентов учреждений высшего образования / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. - 8-е изд., испр. и доп. - Москва : Академия, 2015. – 363.

12. Федеральные государственные образовательные стандарты высшего образования / [Электронный ресурс] — Режим доступа. — URL: <http://fgosvo.ru/> (дата обращения: 15.12.2019)

УДК 378.147

Ваніна Н.М.

Інститут професійно-технічної освіти НАПН України

Котоловець Л.О.

Інститут модернізації змісту освіти

[DOI: 10.24411/2520-6990-2020-11497](https://doi.org/10.24411/2520-6990-2020-11497)

**СУЧАСНИЙ МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВНУТРІШНЬОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

MODERN METHODOLOGICAL APPROACH TO THE INTERNAL ASSESSMENT OF PRE-EDUCATION TRAINING PROFESSIONALS

Анотація

В роботі визначено роль фахової передвищої освіти на компетентнісному підході в системі освіти. Запропоновано методику, яка врахує оцінку залучення роботодавців в освітній процес навчального закладу. Описана можливість залучати роботодавців та громадських експертів до самої оцінки якості навчального закладу. Методика може бути використана для оцінки якості в закладах фахової передвищої освіти України.

Abstract

The role of professional higher education on the competence approach in the education system is defined in the paper. A methodology is proposed that takes into account the assessment of the involvement of employers in the educational process of the educational institution. The opportunity to involve employers and public experts in the assessment of the quality of the school is described. The methodology can be used to assess the quality in institutions of professional higher education in Ukraine.

Ключові слова: фахова передвища освіта, компетентнісна освіта, професійна освіта, компетентнісний підхід, контроль, акредитація, освітні програми.

Key words: professional higher education, competence education, vocational education, competence approach, control, accreditation, educational programs.

Ключова роль у системі освіти має належати фаховій передвищій освіті, оскільки вона формує кадровий потенціал країни. В економічних, інформаційних, технологічних і соціальних умовах, що постійно змінюються, як в світі, так і всередині країни, вища освіта вимагає системних перетворень та своєчасної адаптації під ці умови. Сучасні випускники повинні бути здатні як використовувати передові ресурси і технології, так і бути готовими самостійно створювати нові технології, які відповідають очікуванням майбутнього.

Таким чином, в Україні сучасний розвиток фахової передвищої освіти можливий тільки через взаємодію навчальних закладів і учнів з роботодавцями відповідної галузі. Роботодавець визначає свої актуальні потреби, а науковий потенціал навчального закладу розробляє дієві програми навчання, після яких випускник залишиться компетентним фахівцем довгі роки.

Тому головною детермінантою успішного працевлаштування за фахом сьогодні виступає вміння адаптуватися під вимоги галузі, що постійно змінюються. Це відрізняє сучасну фахову передвищу, компетентнісну освіту від професійної. Професійна освіта направлена на формування тільки знань, умінь і навичок, достатніх для бездоганного володіння готовими технологіями, а компетентнісна освіта формує також навички і вміння, що дозволяють випускникові створювати власні інструменти, технології та рішення, які можуть замінити вже діючі.

Отже, сучасна підготовка фахівців передвищої освіти повинна ґрунтуватися на компетентнісному підході. Інтерактивні методи навчання повинні формуватися при взаємодії навчальних закладів із роботодавцем, він повинен мати можливість брати участь в проміжному контролі студентів, давати

вирішувати їм свої завдання і заохочувати їх за оригінальні підходи до вирішення цих завдань. Тоді компетентнісний підхід буде використовуватися і при оцінці якості підготовки фахівців передвищої освіти.

Концепція компетентнісного підходу в освіті, спрямована на розвиток особистості професіонала з позитивним світоглядом, ціннісними орієнтаціями, здатністю швидко адаптуватися до традиційних, нових і непередбачуваних життєвих та професійних ситуацій. Компетентнісний підхід є важливим концептуальним підґрунтям реалізації нової системи принципів визначення цілей професійно-технічної освіти, відбору і структурування змісту навчального матеріалу, організації освітнього процесу й оцінювання освітніх результатів з метою досягнення майбутніми робітниками достатньо високого рівня знань, досвіду, обізнаності для здійснення професійної діяльності [5].

Забезпечення якості української освіти та оцінювання освітніх результатів – це одне з основних завдань її реформування. Але саме поняття якості освіти є багатозначним і має різні значення в різних контекстах. Це зумовлює складність створення нормативної бази, що стосується забезпечення якості освіти. [4].

З 2014 року, коли був прийнятий Закон «Про вищу освіту», коледжі та технікуми опинилися у невизначеному стані. З одного боку, їм дозволили тимчасово працювати в системі вищої освіти, але на практиці вони не мали жодної нормативної бази [6].

Для визначення ефективності та якості роботи вищих навчальних закладів, велися дискусії ще з середини 1970 років. Вчені наголошували на розробки низки методик з обліку й планування, більшість котрих зводилося до визначення набору кіль-

кісних показників діяльності вишів (подібна методика була покладена в основу оцінки, здійснюваної в рамках процедур ліцензування, атестації й акредитації). Однак «така методика придатна лише для систематичної, зовнішньої контрольної оцінки, тому що ступінь взаємовпливу й впливу використовуваних показників на кінцевий результат діяльності є спірним.

З 2020 року українські коледжі та технікуми почали надавати фахову передвищу освіту: вони готуватимуть фахових молодших бакалаврів і більше не набиратимуть вступників на «молодшого спеціаліста». Це передбачено Законом «Про фахову передвищу освіту», який набрав чинності 9 серпня 2019 року [6].

Ці досить серйозні зміни у принципових підходах до організації навчання в коледжах потребуватимуть значного посилення вимог до якості фахової передвищої освіти і тому, спочатку взагалі, слід переглянути підходи до поняття якості та інструментарію її забезпечення у фаховій передвищій освіті. У законі якість фахової передвищої освіти визначається як «відповідність умов освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам фахової передвищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, яка забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості» [1].

З одного боку, таке багатогранне поняття зіставляється зі складниками внутрішньої системи забезпечення якості фахової передвищої освіти (які, своєю чергою, відповідають Європейським стандартам і рекомендаціям із забезпечення якості вищої освіти), а з іншого — дозволяє будувати широкий спектр критеріальних рамок для проведення акредитації освітніх програм з урахуванням специфіки практико-орієнтованої освіти.

Акредитацію освітніх програм у сфері фахової передвищої освіти здійснюватиме Державна служба якості освіти та акредитовані нею незалежні установи оцінювання і забезпечення якості фахової передвищої освіти. Періодичність проведення акредитації освітніх програм — вперше на п'ять років, у разі другої та наступних акредитацій — на десять. Цінність незмінної впродовж п'яти років освітньо-професійної програми — вельми сумнівна. До того ж вимоги до внутрішньої системи забезпечення якості мотивують до систематичного перегляду освітньо-професійних програм. Наразі змінюваність програм абсолютно необхідна для забезпечення їх якості, тому Державна служба якості освіти матиме завдання визначити поняття суттєвості змін освітньо-професійних програм і створити можливості для їх постійного поліпшення. Нові стандарти фахової передвищої освіти на компетентній основі, які мають бути розроблені, потребуватимуть постійного оновлення.

Тому, акцент потрібно робити, на внутрішній оцінці якості фахової передвищої освіти, яка повинна слугувати, головним чином, для аналізу

шляхів підвищення цієї якості. Вона є найменш використовуваною в практиці управління навчальним закладом, у той час як саме цей її вид є джерелом необхідним для прийняття рішень оперативної інформації про стан внутрішньої освітньої системи. Отже, оцінка якості вищої освіти повинна розглядатися як комплексна система.

Методика оцінювання якості освіти має формувати новий підхід в освіті та оцінювати її якість зі зміщенням в сторону взаємодії з роботодавцями та скорочення обсягів документації. За новою методикою оцінки якості освіти, має бути присутня головна ланка - це реальні роботодавці, їхні потреби в конкретних навичках та умениях випускників закладів фахової передвищої освіти.

Набагато ефективніше, коли компанії самі описують проблемне поле або цілі навички та вміння, необхідні їм для вирішення нагальних завдань, а заклади освіти презентують компанії свої освітні траєкторії, і компанія обирає, яке рішення їй підходить. Це, з одного боку, формує ринок освітніх послуг для компаній, які потребують компетентних кадрів, а з іншого, робить оцінку якості навчальних закладів найбільш відкритою і достовірною, де головні критерії якості - взаємодія закладу освіти з роботодавцями, кількість цільових місць і динаміка розвитку компаній з моменту їх взаємодії. Автори статті пропонують методику оцінки якості освіти із застосуванням технологій краудсорсингу і залученням роботодавців.

У ХХІ столітті передовими стали інформаційні технології, хмарні дані і мережа - інтернет. Сьогодні для будь-якої компанії сайт в мережі інтернет - умова її існування. Оцінка якості освіти теж повинна проводитися в мережі інтернет і бути публічною, відкритою для будь-якого громадянина України, але відповідати певним правилам, що нівелює недоліки існуючих методик і підходів до оцінки якості.

Головною відмінністю інтернет-платформи по оцінці якості освіти від соціальних мереж має бути цільова спрямованість роботи експертів і користувачів, що стане можливо через методи і технології краудсорсингу.

Краудсорсинг (англ. crowdsourcing, crowd — «натоп» і sourcing — «використання ресурсів») — передача певних виробничих функцій невизначеному колу осіб (на підставі публічної оферти, без укладання трудового договору) [2].

Краудсорсинг - спільна утворююча мережева діяльність членів суспільства, спрямована на створення громадського знання або продукту. Метою проектів спільної творчості є як формування документа або закону, так і зростання мережевої культури, довіри і встановлення зв'язків між учасниками, формування мережевої соціальної структури, здатної забезпечити ефективну взаємодію [3].

Запропонована методика оцінки якості підготовки фахівців передвищої освіти ґрунтується на краудсорсинговому підході. Підхід передбачає спільну творчу діяльність роботодавців, викладачів, учнів, абітурієнтів та їх батьків щодо формування найбільш підходящих освітніх траєкторій

під реальні запити роботодавців. Роботодавці задають проблемне поле, визначають свої пріоритетні завдання та спільно з коледами і технікумами визначають основний перелік умінь і навичок для вирішення своїх завдань. Навчальні заклади фахової передвищої освіти пропонують свої варіанти освітніх траєкторій і дорожніх карт формування компетенцій. Роботодавець обирає потрібну йому освітню траєкторію і починає працювати із запропонованим йому навчальним закладом. Поточний

контроль проводиться у вигляді аналітичних завдань роботодавця в інтерактивних формах. Випускники працевлаштовуються на цільові місця роботодавця, а навчальні заклади фахової передвищої освіти отримують високі рейтинги для інших роботодавців.

Реалізація такого підходу буде проводитися в кілька етапів. Блок-схема такого підходу зображена на рис. 1:

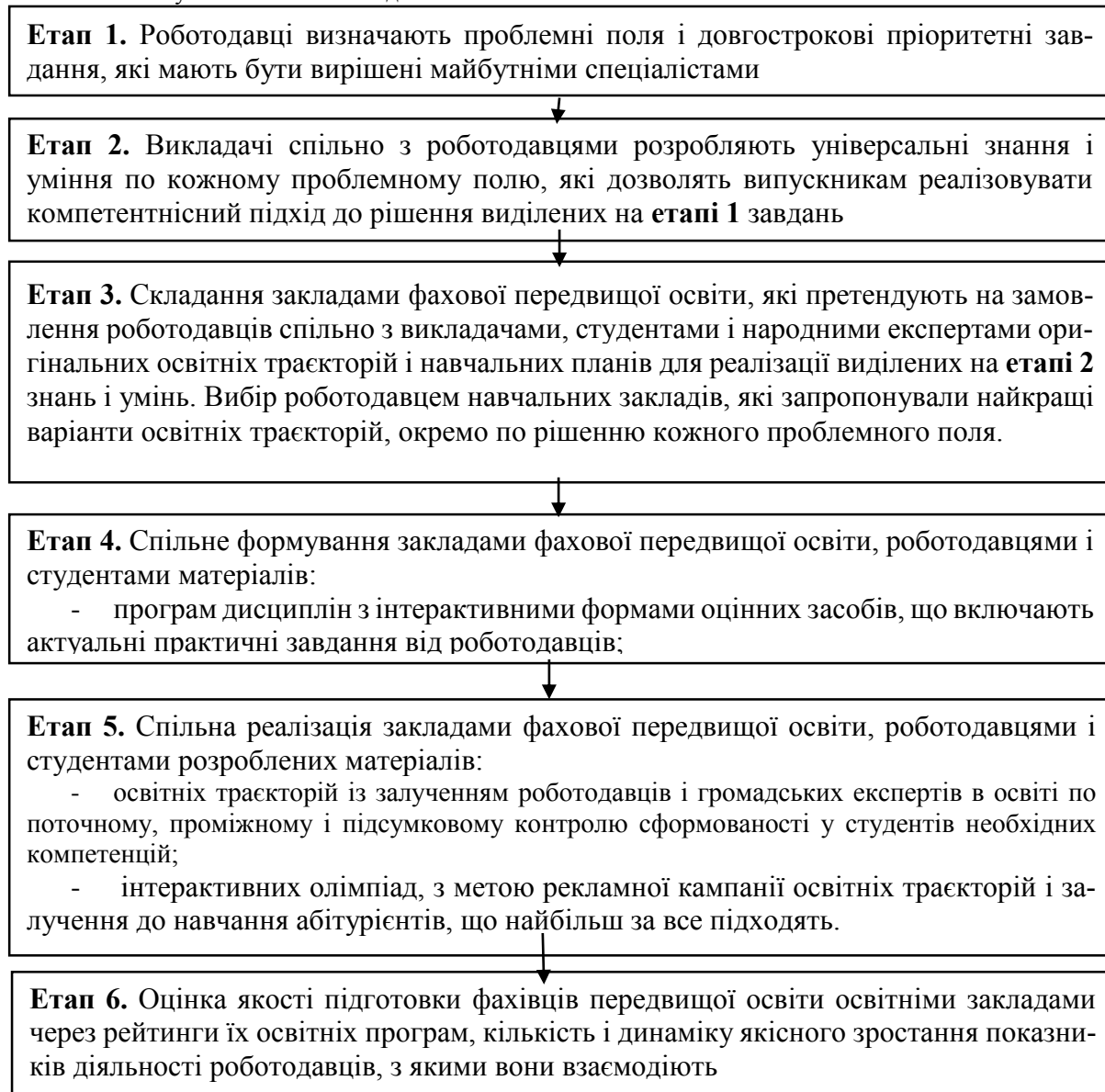

Рис. 1 Блок-схема етапної реалізації авторської методики оцінки якості освіти.

Згідно зі схемою громадська оцінка якості проводиться протягом усього періоду реалізації Методики, всі етапи є відкритими, будь-який користувач може опублікувати свої аргументовані заперечення, запропонувати свої доповнення і оцінити розробляються освітні траєкторії і їх реалізацію. А 6 етап передбачає реалізацію підсумкової оцінки якості роботи навчального закладу для проведення акредитації Державною освітньою установою - Акредитаційною комісією України. Акредитаційна комісія може залучати до акредитації закладів фахової передвищої освіти всього по одному

експерту по кожному напрямку освіти або кількома напрямками для акредитації всіх навчальних закладів. Обсяги документального оформлення значно скорочуються - залишається тільки загальний висновок головного експерта, оскільки всі необхідні матеріали якості освіти будуть зібрані на самому інтернет-майданчику.

Методика передбачає різні підходи до проведення проектів на різних стадіях життя освітніх програм:

1. Постановка завдання на регулювання - оскільки на першому етапі немає цілей і завдань документа, ефективним підходом є збір і доопрацювання ідей по визначенню його області регулювання і концепції.

2. Розробка правил і

3. Формалізація правил

4. Експертиза проекту документа - унікальний підхід колективного доопрацювання проекту документа через поділ екрану на 2 блоки: зліва учасники працюють з текстом документа, а справа виводиться перелік опублікованих ідей до змістовної частини тексту документа.

5. Моніторинг дії документа - унікальний підхід колективного виявлення проблем дії документа і спільного вироблення можливих їх рішень через поділ екрану на 2 блоки.

Таким чином, запропонована авторами методика оцінки якості підготовки фахівців вищої освіти дає наступні переваги:

- вона ґрунтується на якості роботи закладів фахової передвищої освіти з роботодавцями;

- всі результати спільної роботи на інтернет-майданчику є відкритими і публічними для будь-якого користувача мережі інтернет, що нівелює можливість корупції;

- громадський контроль для навчальних закладів безкоштовний і проходить на всіх етапах розробки і реалізації освітніх траєкторій, що дає вузам можливість коригувати свою роботу в процесі їх реалізації;

- процес державної акредитації стає прозорим, простим і ефективним, роботу експертів Акредитаційної комісії України на всіх стадіях може перевірити будь-який користувач і вказати на некоректні оцінки;

- не позбавляють ліцензії лідируючі навчальні заклади України, а неефективні навчальні заклади

не працюють в результаті відсутності замовлень з боку роботодавців;

- підхід дозволить в майбутньому сформувати ринок освітніх послуг для компаній, які потребують компетентних фахівців;

- навчальні заклади роблять собі кращу рекламу на довгі роки серед абітурієнтів, проводячи спільно з роботодавцями олімпіади та конкурси серед абітурієнтів в інтерактивній формі, знайомлячи абітурієнтів та їх батьків з майданчиком і перевагами навчання за їх освітніми програмами.

Список літератури

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту». Відомості Верховної ради України. 2019. №2745-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>.

2. Краудсорсинг. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

3. Патаракин Е.Д. Педагогический дизайн совместной сетевой деятельности субъектов образования. // Диссертация на соискание учёной степени д-ра педагогических наук. — М.: МГПУ, 2017 г.

4. Система забезпечення якості освіти в новому освітньому законодавстві. URL: <http://education-ua.org/ru/articles/1238-sistema-zabezpechennya-yakosti-osviti-v-novomu-osvitnomu-zakonodavstvi>

5. Стандартизація професійної освіти: теорія і практика; монографія / А. А. Каленський, П. Г. Лузан, Н. М. Ваніна, Т. М. Пашенко, С. Г. Кравець, Т. В. Пятничук. — За наук. ред. А. А. Каленського. — Житомир: «Полісся», 2018.— 256 с.

6. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/z-2020-roku-ukrayinski-koledzhi-ta-tehnikumi-pochnut-nadavati-fahovu-peredvishchu-osvitu>

УДК 811.161.1

Васильева Н.Ю.

Военная академия связи им. С. М. Буденного (С.-Петербург)

РАБОТА С ЗООКОМПОНЕНТНЫМИ ФРАЗЕОЛОГИЗМАМИ НА ЗАНЯТИИ ПО РКИ КАК СРЕДСТВО МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ

Vasilyeva N.U.

Military Telecommunications Academy (St. Petersburg)

WORKING WITH ZOO-COMPONENT PHRASEOLOGIES AT THE RFL LESSON AS A MEANS OF INTER-CULTURAL COMMUNICATION

Аннотация

В статье рассматривается использование фразеологизмов с компонентами-зоонимами на занятии по рускому языку как иностранному как средство обучения диалогу культур в контексте иноязычного образования.

Abstract

The article discusses the use of phraseological units with zoonomy components at the lesson of Russian as a foreign language as a means of teaching the dialogue of cultures in the context of foreign language education.

Ключевые слова: *русский язык как иностранный, межкультурный диалог, иноязычное образование, фразеологизмы с компонентами-зоонимами.*